

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobkyně: a) O. S., narozena „X“, státní příslušnost Ukrajina,
b) nezl. M. S., narozena „X“, státní příslušnost Ukrajina,
obě t. č. pobytem „X“,
doručovací adresa: „X“,
obě zastoupeny Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.,
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9,

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 7, 170 34 Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2019, č. j. OAM-1022/ZA-ZA11-K02-2018,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhaly zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 19. 11. 2019, č. j. OAM-1022/ZA-ZA11-K02-2018, kterým bylo o žádosti žalobkyně a) a nezletilé žalobkyně b) o mezinárodní ochranu rozhodnuto tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

2. Žalobkyně a) v žalobě uvedla, že žalovaný je při aplikaci zákona o azylu povinen dbát základních zásad správního řízení uvedených v § 2 až § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Mezi nimi vyzdvihla především požadavek individualizace správního řízení a správního rozhodnutí dle § 2 odst. 4 správního řádu a povinnost správního orgánu zjistit stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 správního řádu. Uvedla, že pochází z východní Ukrajiny a je příslušnicí rusky hovořící menšiny. Před odjezdem ze země původu pobývala do roku 2017 v Luhansku a následně se přestěhovala do Charkova a Černigovu. Důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byla špatná bezpečnostní situace na východě Ukrajiny, kterou se žalobkyně a) snažila řešit přesídlením v rámci země. Podotkla, že dlouhodobý konflikt na Ukrajině vede k animozitě vůči členům rusky hovořící menšiny, kteří jsou obviňováni ze separatismu a vystavováni ústrkům jak se strany ukrajinsky hovořícího obyvatelstva, tak ze strany ukrajinských státních orgánů. Žalobkyně a) uvedla, že byla vystavována verbálními útokům, její dceru nechtěli přijmout do základní školy a byla násilně vystěhovávána z bytu v Černigovu. V listopadu 2018 byla předvedena k výsledku na oddělení Služby bezpečnosti Ukrajiny v Černigově (dále jen „SBU“), kde byla podrobena výsledku, který trval asi den. Byla obviňována ze separatismu a jeden z policistů na ni křičel. Dle žalobkyně a) se státní orgány od ní snažily získat skrze manžela informace o separatistech na východě Ukrajiny. Po výsledku ji zavřeli do místnosti bez oken, přičemž jí sdělili, že by měla uvažovat o spolupráci, jinak by jí mohli odebrat dceru. Po tomto incidentu ztratila důvěru ve státní orgány a rozhodla se zemi opustit. V případě návratu na Ukrajinu se obává, že ji bude SBU znovu vyslýchat a nutit ke spolupráci a že bude v případě jejího odmítnutí uvězněna a bude ji odebrána dcera. Také se obává násilí ze strany svého manžela, se kterým se v roce 2012 z důvodu domácího násilí rozvedla.
3. Žalobkyně a) měla za to, že splňuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 14 či § 14a zákona o azylu. Příslušná ustanovení zákona o azylu žalovaný nesprávně aplikoval a nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem. Svou argumentaci založil pouze na nevěrohodnosti žalobkyně a), které vytknul nevyužití domácích prostředků ochrany, což ale není pravdou. O využití ochrany v zemi původu se žalobkyně a) opakovaně pokusila a k opuštění země se rozhodla až poté co zjistila, že domácí orgány jí nejsou schopny poskytnout ochranu a staly se původci pronásledování.

Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalovaný spolu se správním spisem zaslal soudu i své písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost. Konstatoval, že podaná žaloba nemá hmotněprávní přesah a postrádá konkrétní náležitosti, na základě kterých by mohl poskytnout adekvátní reakci. Z tohoto důvodu plně odkázal na napadené rozhodnutí.

Doplnění žaloby

5. Žalobkyně a) podanou žalobu doplnila prostřednictvím svého zástupce podáním z 13. 3. 2020. V něm poukázala na nutnost pohlížet na žalobkyně jako na zranitelné osoby ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu a čl. 21 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu. Zdůraznila, že žádost o mezinárodní ochranu podala jménem svým a jménem své nezletilé dcery, která dlouhodobě trpí chronickým zánětem slinivky a infekčním onemocněním. Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

střev. Žalobkyně tak lze považovat za zranitelné osoby, neboť jde o osamělého rodiče s nezletilým dítětem. V napadeném rozhodnutí však žalovaný k této skutečnosti nepřihlédl. Žalobkyně a) s ohledem na nezletilost své dcery dále poukázala na nutnost zohlednění principu nejlepšího zájmu dítěte. K tomu odkázala na čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a Obecný komentář o právech dítěte č. 14 z roku 2013. Dle žalobkyně a) její obtíže v zemi původu dopadaly též na její dceru. Bylo tomu tak, když žalobkyni a) bylo vyhrožováno odejmutím rodičovských práv, když žalobkyni b) bylo bráněno v pokračování ve školní docházce nebo když žalobkyně b) musela snášet od spolužáků a vyučujících ústrky, aniž by se vedení školy snažilo tuto situaci řešit. Žalovaný však uvedené skutečnosti nijak nerefletoval, čímž zatížil napadené rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

6. Ohledně obav z pronásledování opětovně poukázala žalobkyně a) na svůj výslech na oddělení SBU. K tomu doplnila, že se po proběhlém výslechu neobrátila na žádný orgán s žádostí o pomoc, protože na Ukrajině nemá smysl si na SBU stěžovat. Žalovaný nedospěl k závěru, že by žalobkyně a) mohla v zemi původu pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, a to zejména proto, že jí při zadržení nebylo fyzicky ublíženo a také z důvodu, že nedokázala objasnit zájem SBU o svou osobu. S tímto závěrem žalobkyně a) nesouhlasila, neboť odůvodněný strach z pronásledování má z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. K vymezení pojmu sociální skupina odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, sp. zn. 5 Azs 63/2004. Žalobkyně a) namítala, že žalovaný vyložil pojem pronásledování nad rámec zákona o azylu a snažil se bagatelizovat závažnost porušení lidských práv, které směřovalo nejen vůči její osobě, ale také vůči její nezletilé dceři. K pojmu pronásledování odkázala nejen na § 2 odst. 4 zákona o azylu, ale též na čl. 9 Směrnice Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). K posuzování obav z pronásledování žalobkyně a) poznamenala, že odůvodněnost obav v sobě zahrnuje prvek subjektivní a prvek objektivní, žalovaný však napadené rozhodnutí založil pouze na objektivní stránce obav žalobkyně a), a nikoliv na relevantních důkazech. K tomu žalobkyně a) odkázala na body 37-38 příručky Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (dále jen „UNHCR“) k postupům pro určování postavení uprchlíků a vybraná doporučení UNHCR z oblasti mezinárodní ochrany. Konstatovala, že subjektivní prvek vyjádřila a prokázala při podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a následně i během pohovorů. Absence fyzického ublížení během výslechu je irrelevantní, neboť psychická újma ve formě vydírání je dostačující pro naplnění kritérií pronásledování.
7. Žalobkyně a) nesouhlasila ani se závěrem žalovaného, že čelila pouze drobným slovním výpadům, především ze strany ukrajinských žen, které nedosáhly intenzity pronásledování. Problémy související s nepřijetím ruské menšiny nebyly ojedinělé a pro žalobkyni a) představovaly dlouhodobý psychický nátlak. Žalobkyně a) měla za to, že mezi její příslušností k ruské menšině a akty pronásledování existuje příčinná souvislost. Kauzální nexus mezi těmito skutečnostmi však žalovaný nezkoumal a od počátku vykládal znění zákona o azylu nesprávným způsobem. Nesprávně též vycházel z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 8. 1998, sp. zn. 5 A 514/1997, který již není aktuální. Jeho závěry nepodporuje ani odkaz na úpravu postavení národnostních menšin v ukrajinské ústavě, neboť skutečnost, že jsou na Ukrajině v Ústavě garantována určitá práva, neprokazuje, že

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

tomu tak ve skutečnosti je. Žalobkyně a) zdůraznila, že pro posouzení její situace je nutné jednotlivé události, útoky a výhrůžky vnímat v jejich souhrnu. Podotkla, že již výhrůžky ohledně možného odebrání rodičovské zodpovědnosti jsou samy o sobě závažným zásahem do lidských práv jednotlivce.

8. Žalobkyně a) se neztotožnila s názorem žalovaného ohledně možnosti vnitřního přesídlení. Uvedla, že se o vnitřní přesídlení se svou dcerou pokusila, jednalo se však o neúčinné řešení, jelikož ústrkům ze strany většinové ukrajinské společnosti i SBU se stejně nevyhnuly. Nepomohlo ani, když se po přesídlení žalobkyně a) obrátila na ukrajinskou policii. Konstatovala, že žalovaný neposuzoval možnost vnitřního přesídlení na základě kritérií, k nimž dospěla judikatura Nejvyššího správního soudu např. v rozsudcích ze dne 24. 1. 2008, sp. zn. 4 Azs 99/2007, a ze dne 28. 7. 2009, sp. zn. 5 Azs 40/2009. Žalovaný vycházel pouze z jediného podkladu, a to z Informace OAMP – Situace na Ukrajině ze dne 25. 4. 2019. Z těchto zpráv však odkázal jen na obecné informace, které nijak nesouvisí s důvody žádosti o mezinárodní ochranu, které tvrdila žalobkyně a). Jedná se navíc o informace, jejichž autorem je sám žalovaný a které byly vytvořeny za účelem zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí původu. Žalobkyně a) tyto informace nepovažovala za objektivní a dostatečné ke zjištění stavu věci, odkázala přitom na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Salah Skeeckh proti Nizozemsku ze dne 11. 1. 2007. V tomto ohledu žalobkyně a) rovněž podotkla, že dle zpráv o zemi původu osoby, které přesídlily z východní do západní části Ukrajiny, čelí faktické diskriminaci a nemohou účinně požívat ochrany ze strany státních orgánů, natož oficiálního programu asistence. K tomuto problému se vyjadřuje i UNHCR, který ve své zprávě ze září 2015 popisuje faktické bariéry v přístupu osob z východní Ukrajiny k možnosti vnitřního přesídlení. Jako jednu ze stěžejních bariér uvádí UNHCR společenskou diskriminaci, která osobám z východu Ukrajiny znemožňuje získat přístřeší či zdroj obživy s tím, že občané západní Ukrajiny tyto osoby vnímají jako viníky války a konkurenci na pracovním trhu. Dle UNHCR možnost vnitřního přesídlení na území Ukrajiny není dána. K uvedenému žalobkyně a) dodala, že její návrat do země původu by představoval rozpor s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.
9. Žalobkyně a) odmítla pochybnosti nad její věrohodností, které vyjádřil žalovaný v napadeném rozhodnutí. Předně uvedla, že dokumenty o spolupráci podepisovala pod psychickým nátlakem a jejich obsah si nepamatuje právě z důvodu negativního prožitku. Pouze tato skutečnost však nemůže vést k závěru o její nevěrohodnosti. Žalovaný navíc ani neobjasnil, jakým způsobem při posuzování věrohodnosti postupoval, jakou metodiku zvolil a na základě jakých úvah dospěl k závěru o nevěrohodnosti výpovědi žalobkyně a). Z důvodu absence takového komplexního posouzení věrohodnosti shledala napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným. K tomu odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008. Žalobkyně a) poznamenala, že žalovaný závěr o tom, že vnitřní ochrana pro ni byla dostupná, nepodpořil odkazem na žádné informace o zemi původu. Uvedený závěr tak nemá dostatečný podklad ve spisovém materiálu. Žalovaný nadto užil nejednotnou argumentaci, kdy sice konstatoval, že žalobkyně a) využila ve věci nepřejetí její dcery pomoci ministerstva školství, zároveň však uvedl, že dostupné formy vnitrostátní ochrany využila nedostatečně. Žalobkyně a) upozornila, že v případě obavy z pronásledování ze strany státních orgánů se existence dostupné vnitřní ochrany posuzuje odlišně. K tomu odkázala na bod 27 preambule kvalifikační směrnice a rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008. Namítala, že v napadeném rozhodnutí chybí skutkové závěry o tom,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zda se jí mohlo dostat efektivní ochrany. Argumentace pomocí ze strany ministerstva školství v tomto ohledu neobstojí, neboť se jedná o jinou skutkovou podstatu. Současně zdůraznila, že povinnost využít prostředky ochrany země původu nemusí být nutně splněna vždy a přesto může být žadateli mezinárodní ochrana udělena. K tomu odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, sp. zn. 6 Azs 74/2009, a ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 4 Azs 146/2006. S ohledem na uvedené proto konstatovala, že žalovaný vyhodnotil otázku dostupnosti vnitřní ochrany pouze formálně a zcela nedostatečně, a shledala proto napadené rozhodnutí v tomto ohledu nepřezkoumatelným. S ohledem na okolnosti případu žalobkyně a) podotkla, že i politický názor připisovaný žadateli státní mocí je azylově relevantní skutečností, k tomu odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, sp. zn. 2 Azs 45/2008.

10. K motivům podání žádosti o mezinárodní ochranu a závěrům žalovaného, že žádost byla podána pouze ve snaze dosáhnout legalizace pobytu na území České republiky, žalobkyně a) uvedla, že čas podání žádosti nemá vliv na posouzení merita věci, jestliže se nejedná o opoždění zásadní. Žalobkyně a) cestovala společně se svojí dcerou, potřebovala proto čas, aby se zorientovala v nastalé situaci a rovněž čekala na úspěšné registraci ubytování. Pokud žalovaný argumentoval tím, že žalobkyně a) neměla problém s vycestováním ze země původu, nejedná se o relevantní argumentaci. Jestliže by byl takový argument platný, institut azylu by pak pozbyl smyslu, neboť potom by nebylo možné za uprchlíka uznat nikoho, komu se podaří ze své země uprchnout. K tomu odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, sp. zn. 8 Azs 27/2019. Nad rámec uvedeného žalobkyně a) upozornila na nesprávně aplikovaný důkazní standard u možnosti uložení doplňkové ochrany a na neuplatnění pravidla v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Na podporu uvedeného tvrzení odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 2 Azs 71/2006, ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. 6 Azs 50/2003, či ze dne 14. 11. 2013, sp. zn. 5 Azs 12/2012.

Ústní jednání před soudem

11. Při jednání soudu konaném dne 24. 8. 2020 zástupkyně žalobkyň uvedla, že rozhodnutí žalovaného požadují zrušit. Konstatovala, že žalobkyně a) je příslušnicí rusky hovořící menšiny na Ukrajině, do roku 2017 bydlely v Luhansku, poté se přestěhovaly do Charkova a až do listopadu 2018 bydlely v Černigově. Zdůraznila, že na východě Ukrajiny je stále špatná bezpečnostní situace z důvodu tam probíhajícího konfliktu, který způsobuje animozitu Ukrajinců vůči příslušníkům rusky hovořící menšiny. Poznamenala, že bývalý manžel žalobkyně a) bojoval na straně separatistů. Žalobkyně čelily verbálním útokům, žalobkyni b) nechtěli přijmout do školy v Charkově, žalobkyni b) přijali do školy až na základě stížnosti na ministerstvu školství. Po přestěhování do Černigova v září 2018 se syn sousedky před žalobkyní b) obnažoval. Dále zdůraznila, že v Černigově byla násilně vystěhována z bytu, proto se obrátila na policii, kde jí odkázali na prokuraturu. Dne 5. 11. 2018 byla žalobkyně a) předvedena SBU k výslechu, kde byla obviňována ze separatismu, přičemž příslušníci SBU chtěli od žalobkyně a) získat informace o situaci na východě Ukrajiny. Výslech trval jeden den, žalobkyně a) byla zavřena v místnosti bez oken, příslušníci SBU ji naznačovali, že by jí mohla být odebrána rodičovská práva k dceři, následně podepsala nějaké papíry a byla propuštěna. Po této zkušenosti ztratila důvěru v ukrajinské orgány. Zdůraznila, že žalobkyně se obávají jako příslušnice menšiny dalšího pronásledování v případě návratu na Ukrajinu. Žalobkyně se na východ Ukrajiny vrátit nemohou z důvodu pokračující války, není možné ani vnitřní přesídlení v rámci Ukrajiny, Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

a to z důvodu ústrků, které se jim děly v minulosti. Konstatovala, že se v prosinci 2018 měla dostavit na další výslech k SBU, když k výslechu nepřišla, příslušníci SBU se na žalobkyni a) vyptávali u jejích rodičů, přičemž matka žalobkyně a) byla příslušníky SBU fyzicky napadena, což se stalo v únoru 2020, jak žalobkyni a) informoval telefonicky její syn. Poznamenala, že žalovaný tvrdí, že v případě žalobkyň se nejednalo o pronásledování, ačkoliv žalobkyně a) tvrdí opak. Zdůraznila, že žalovaný pochybil při interpretaci pojmu pronásledování dle zákona o azylu. Uvedla, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, neboť žalovaný se nezabýval zranitelností žalobkyň, nezohlednil nejlepší zájem dítěte a nekonzistentně se vyjadřoval k možnosti vnitřního přesídlení žalobkyň. Na podporu názoru žalobkyň zástupkyně žalobkyň odkázala na zprávy UNHCR, které uvádí nemožnost vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny z důvodu trvající diskriminace rusky hovořící menšiny. Konstatovala, že z výše uvedeného plyne, že pomoc státních orgánů Ukrajiny by byla neúčinná. Poukázala na kvalifikační směrnici, podle níž je-li původcem pronásledování stát, ochrana státních orgánů není účinná, není-li prokázán opak. V dané věci žalovaný opak neprokázal. Zdůraznila, že žalovaný neposoudil možnost vnitřního přesídlení dle závěrů judikatury Nejvyššího správního soudu. Podotkla, že žalobkyně se o vnitřní přesídlení pokusily dvakrát, vnitřní přesídlení se v jejich případě ukázalo jako neúčinné řešení. Dále uvedla, že žalovaný neuvedl ve svém rozhodnutí, jak postupoval při hodnocení věrohodnosti žalobkyně a) a na základě jakých indikátorů hodnotil její výpovědi jako nevěrohodné. Poznamenala, že výpověď žalobkyně a) byla věrohodná a konzistentní. Uvedla, že žalobkyni a) předestřený azylový příběh kvalifikuje žalobkyně pro udělení mezinárodní ochrany. Konstatovala, že v celém rozhodnutí žalovaného je patrná snaha o bagatelizaci problémů žalobkyň, žalovaný k věci nepřistupoval nepředpojatě. Považovala za zcestné tvrzení žalovaného o možnosti vnitřního přesídlení na území Ukrajiny, kde probíhá válečný konflikt. Poznamenala, že fyzické napadení není nutným znakem pronásledování. Uvedla, že v dané věci nejde pouze o incident s SBU, ale o veškeré ústrky, které se žalobkyním na Ukrajině stávaly v minulosti.

12. Pověřený pracovník žalovaného navrhl zamítnutí žaloby, jelikož rozhodnutí žalovaného považuje za správné. Výtky žalobkyň nejsou namístě a jsou nesprávné. Podotkl, že žalovaný zjistil řádně skutkový stav věci, tvrzení žalobkyň jsou v rozhodnutí velmi podrobně popsána a vyhodnocena, námitka nepřezkoumatelnosti je tedy lichá. Pokud jde o napadení matky žalobkyně a), uvedl, že jde o novou skutečnost, kterou žalovaný nemohl hodnotit. Žalovaný tedy vydal jediné možné rozhodnutí, neboť žalobkyně nebyly pronásledovány dle zákona o azylu. Azylový příběh žalobkyně a), který je řádně popsán v napadeném rozhodnutí, nesplňuje přísné podmínky pronásledování tak, jak tento pojem vymezuje zákon o azylu. Zdůraznil, že jediný konflikt žalobkyně a) s SBU v listopadu 2018 nelze hodnotit jako pronásledování, žalobkyně a) jiný problém s SBU neměla, nebyla obviněna, Ukrajinu opustila bez jakýchkoliv problémů, přičemž žádost o udělení mezinárodní ochrany podala opožděně. Uvedl, že ostatní ústrky, které se žalobkyním děly na Ukrajině, jsou řádně vyhodnoceny v rozhodnutí žalovaného. K možnosti vnitřního přesídlení žalobkyň pověřený pracovník žalovaného poznamenal, že na Ukrajině jsou oblasti, ve kterých žije rusky hovořící menšina. Poukázal na to, že ukrajinské ministerstvo školství po stížnosti žalobkyně a) zasáhlo ohledně školní docházky žalobkyně b). Konstatoval, že žalovaný řádně shromáždil informace o Ukrajině, přičemž žalobkyně a) svého práva seznámit se s těmito podklady nevyužila. Uzavřel, že rozhodnutí žalovaného netrpí vadami, pro které by soud toto rozhodnutí měl zrušit.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Posouzení věci soudem

13. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z ní vyplývá, že soud přezkoumává rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí, jak stanoví § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. a § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení odůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud z úřední povinnosti přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají jeho nicotnost podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky v projednávané věci nebyly zjištěny.
14. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, prostudování obsahu předloženého správního spisu a provedeném ústním jednání dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Dne 2. 12. 2018 žalobkyně a) podala jménem svým a jménem své nezletilé dcery žádost o udělení mezinárodní ochrany. K předmětné žádosti mimo jiné uvedla, že se narodila v bývalém Sovětském stavu, je ukrajinské národnosti, vyznává pravoslavné křesťanství. Nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani organizace, nebyla nijak politicky aktivní. Je rozvedená od roku 2012 a kromě nezletilé dcery má ještě syna, který žije na Ukrajině. Do České republiky přicestovala autobusem dne 11. 1. 2018. K důvodům podání žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že se setkávala s násilím v rodině i s násilím ostatních lidí. Pokud by zůstala na Ukrajině, její život by byl ohrožen. Výslovně uvedla, že toto jsou všechny důvody, které ji vedly k podání žádosti.
16. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 5. 12. 2018 žalobkyně a) uvedla, že konkrétní příčinou jejího odchodu z Ukrajiny bylo předvolání na SBU. K tomu sdělila, že se dne 5. 11. 2018 dostavila na prokuraturu ve městě Černigov, kde podala oznámení o neoprávněném vystěhování z pronajatého bytu. V sídle prokuratury k ní přistoupili dva muži v civilním oděvu a řekli jí, že má jet s nimi. Domnívala se, že pojedou k vlastníkovu bytu, dorazili však před budovu SBU. V kanceláři ji začali obviňovat ze separatismu, protože na straně separatistů bojoval její bývalý manžel. Výslech probíhal asi den, pak ji zavřeli do místnosti bez oken a řekli jí, ať přemýšlí o spolupráci s nimi a o budoucnosti své dcery, protože by ji mohli zbavit rodičovské odpovědnosti. Ráno za ní přišli ti samí muži a dali jí podepsat nějaké papíry. Následně ji propustili. Po této události se na nikoho neobrátila se žádostí o pomoc, neboť na SBU nemá smysl si stěžovat na Ukrajině. Neznala ani žádnou organizaci, která by ji mohla na Ukrajině pomoci. Pokud dříve uvedla, že se setkala s násilím ostatních lidí, vysvětlila, že měla na mysli slovní projevy především ukrajinských žen, které jí vyčítaly, že jejich muži musí do války a posílali ji zpět do Ruska. Měla za to, že od ní vyžadovali, aby prostřednictvím svého bývalého manžela pro SBU získávala informace o situaci v Luhansku. Vnitřní přesídlení pro ni nebylo možné, neboť Ukrajinci rusky mluvící osoby nesnáší a v oblastech s převážně ruským mluvícím obyvatelstvem by ji snáze našlo SBU či její bývalý manžel.
17. Dne 11. 11. 2019 byla žalobkyně a) seznámena s podklady pro rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, které mimo jiné zahrnují Informace MZV č. j. 111866/2018-LPTP Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

ze dne 12. 6. 2018, Informace OAMP – Ukrajina, situace v zemi ze dne 25. 4. 2019, Informace MZV č. j. 131227-6/2019-LPTP ze dne 15. 8. 2019 a Informace OAMP – Ukrajina, Domácí násilí ze dne 13. 2. 2017. S uvedenými podklady se žalobkyně a) neseznámila, nevyjádřila se k nim, ani nenavrhla jejich doplnění. K věci nicméně dodala, že v prosinci 2018 byla předvolána na SBU. O této skutečnosti věděla od prosince 2018 od své kamarádky, obsah písemnosti však neznala. Domnívala se ale, že předvolání bude mít spojitost s účastí jejího bývalého manžela na událostech z roku 2014.

18. Z jednotlivých žalobních námitek se soud nejprve zaměřil na tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, kterou žalobkyně a) shledala v absenci úvah o zranitelnosti žalobkyně b), v chybějícím komplexním posouzení věrohodnosti její osoby, jakož i v tom, že v napadeném rozhodnutí chybí skutkové závěry o tom, zda se právům žalobkyně a) mohlo dostat efektivní ochrany ze strany ukrajinských státních orgánů.
19. K namítaným nedostatkům odůvodnění soud uvádí, že situací žalobkyně b) se žalovaný zabýval na str. 8 napadeného rozhodnutí, když konstatoval, že její onemocnění jsou dlouhodobého charakteru, ve stabilizované formě a plně řešitelná dostupnou léčbou na Ukrajině, včetně dostupnosti léků. Žalovaný rovněž vzal v potaz i výpověď žalobkyně a), která netvrdila, že by její nezletilé dceři byla odpírána potřebná kvalita zdravotní péče, a naopak potvrdila, že její dcera v současné době nepotřebuje žádnou lékařskou péči. Je tudíž zřejmé, že žalovaný zranitelnost žalobkyně b) zohlednil, o to právě tím, že zvlášť posoudil její zdravotní stav. Věrohodností žalobkyně a) se žalovaný rozsáhle zabýval na str. 5 napadeného rozhodnutí, kde konkrétně popsal, na základě jakých skutečností má pochybnosti o tom, zda se výpověď žalobkyně a) zakládá na pravdě. Žalovaný zde zmínil nejen to, že žalobkyně a) nedokázala objasnit zájem SBU o její osobu a že nevěděla, co bylo obsahem dokumentů, které po výsledku podepsala, ale svůj závěr podpořil i dalšími argumenty. V tomto ohledu poukázal na to, že žalobkyně a) dle své výpovědi vycestovala ze země původu bez jakýchkoliv obtíží, že nedokázala podrobněji vysvětlit, co mělo být předmětem její spolupráce s SBU a že svou situaci ve vlasti nijak neřešila a nevyužila dostupné prostředky vnitrostátní ochrany. Z uvedeného je tudíž zřejmé, že žalovaný svůj závěr o věrohodnosti žalobkyně a) podložil hned několika argumenty. Nelze tedy konstatovat, že by napadené rozhodnutí v této části postrádalo dostatečné odůvodnění. Pokud jde o posouzení skutečnosti, zda bylo možné žalobkyni a) poskytnout účinnou ochranu ze strany ukrajinských orgánů, žalovaný k této otázce (rovněž na str. 5) poznamenal, že žalobkyně a) mohla využít např. služeb veřejného ochránce práv, který je považován za orgán efektivně prosazující lidská práva. Poukázal také na to, že žalobkyně a) již jednou požádala ukrajinské ministerstvo školství o pomoc, a to na základě její žádosti zřídilo nápravu. Žalovaný rovněž vysvětlil postup ukrajinské policie, která z důvodu absence legitimních dokladů odkázala žalobkyni a) s jejím oznámením na prokuraturu. Současně přitom žalovaný podotkl, že žalobkyně a) mohla řešit svůj soukromoprávní spor týkající se neoprávněného vystěhování z bytu soudní žalobou. Soud tedy konstatuje, že se žalovaný otázkou možnosti využití prostředků vnitrostátní ochrany zabýval a jeho závěry dostatečným způsobem odůvodnil. Rozhodnutí žalovaného tedy soud vyhodnotil jako přezkoumatelné.
20. Dále se soud zabýval námitkou, že žalovaný nezohlednil zranitelnost žalobkyně b) a při rozhodování se neřídil vůdčím principem nejlepšího zájmu dítěte.
21. Dle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu pro účely tohoto zákona se rozumí zranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.

22. Soud uvádí, že sama skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu nemá přímý vliv na výsledné rozhodnutí o jeho žádosti. Význam institutu zranitelné osoby totiž spočívá zejména v procesní rovině, neboť zajišťuje takovým osobám specifické zacházení, aby s ohledem na jejich obtížnou životní situaci bylo co nejvíce zamezeno případným dalším negativním následkům spojeným s azylovým řízením. Neznamená to však, že by takové osoby byly zvýhodněny v tom smyslu, že by měly větší nárok na udělení mezinárodní ochrany než osoby, které definici zranitelné osoby nenaplnují. V tomto ohledu lze odkázat na důvodovou zprávu k zákonu č. 314/2015 Sb., jímž byla definice zranitelné osoby začleněna do zákona o azylu. V důvodové zprávě se uvádí: „*Cílem identifikace zranitelného žadatele o udělení mezinárodní ochrany a případné určení povahy potřebné podpory v rámci vedení řízení ve věci mezinárodní ochrany je zajištění rovného přístupu k řízení o mezinárodní ochraně. Jde o vyrovnání případného handicapu, který by mohl konkrétní osobě ztížit orientaci v řízení o mezinárodní ochraně či ztížit plnění povinností či naplňování práv, která v rámci řízení má. Tuto identifikaci a podporu je nutno odlišit od identifikace a podpory podle § 81 odst. 2. Podpora stanovená v ustanovení § 81 odst. 2 míří na zajištění materiálních a souvisejících podmínek přijetí pro zranitelné žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Podpora procesní může mít různé formy, např. podrobnější vysvětlení práv a povinností ve správním řízení u nezletilých bez doprovodu, nebo seniorů, nebo poskytnutí většího časového prostoru pro přípravu na pohovor, nebo činění přestávek v průběhu pohovoru na žádost daného žadatele o udělení mezinárodní ochrany, vždy bude záležet na konkrétním případě.*“
23. Na obě žalobkyně se ustanovení o zranitelných osobách nepochybně vztahují, neboť se jedná o osamocené rodiče s nezletilým dítětem. V řízení o mezinárodní ochraně nicméně nevyvstala potřeba předmětná ustanovení zákona o azylu upravující postavení zranitelných osob aplikovat. Soud především poukazuje na skutečnost, že žalobkyně a) poté, co podala žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 2. 12. 2018, strávila se svou nezletilou dcerou v pobytovém středisku pouze devět dní, než se přesunula na adresu, kde měla zajištěné ubytování. Během této doby se žalobkyně a) nedomáhala zvláštního zacházení, které by jí a její nezletilé dceři z titulu zranitelné osoby náleželo a ani nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by takový postup odůvodňovaly. V průběhu řízení též nebylo rozhodováno o zajištění žalobkyň dle § 46a zákona o azylu, při kterém by musela být skutečnost, že se jedná o zranitelné osoby, zohledněna. K žádné újmě na právech žalobkyně tudíž postupem žalovaného nedošlo, a dané námitky proto nejsou důvodné.
24. K námitce, že žalovaný nezohlednil ve vztahu k žalobkyni b) princip nejlepšího zájmu dítěte, přestože i na ni dopadly obtíže v zemi původu ve formě ústrků a možného odebrání z péče své matky, soud uvádí, že uvedenými skutečnostmi se žalovaný zabýval již v rámci posouzení tvrzení žalobkyně a). Žalovaný se v napadeném rozhodnutí vyjádřil k obavám žalobkyně a) z možného pronásledování ze strany SBU, přičemž dospěl k závěru, že její výpověď je nevěrohodná. Bylo by tedy neúčelné, aby se žalovaný zvlášť zabýval negativními důsledky pronásledování na osobu žalobkyně b), jestliže měl za to, že žádné pronásledování žalobkyním nehrozí. Ve vztahu k tvrzeným ústrkům ve škole bylo žalovaným shledáno, že tyto nedosahují intenzity pronásledování. Podotkl, že problémy své nezletilé dcery mohla žalobkyně a) řešit stížností na ministerstvu školství, této Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

možnosti však nevyužila. Soud k uvedenému dodává, že aplikace principu nejlepšího zájmu dítěte v řízení o mezinárodní ochraně automaticky nevede k tomu, že by vždy muselo být zohledněno, v jaké zemi nezletilého žadatele čeká lepší život (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2019, č. j. 10 Azs 262/2019-31, na www.nssoud.cz).

25. Dále se soud zabýval námitkou, že žalobkyni a) měl být udělen azyl, neboť má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. K tomu žalobkyně a) uvedla, že žalovaný vyložil pojem pronásledování nad rámec zákona o azylu a v důsledku toho dospěl k závěru, že události, které žalobkyně a) zažila v zemi původu, nedosáhly intenzity pronásledování.
26. Dle § 2 odst. 4 zákona o azylu pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
27. Dle § 12 písm. b) zákona o azylu platí, že azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
28. K posuzování naplnění znaků pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016-87, www.nssoud.cz, uvedl: „*Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud již několikrát judikoval, přezkum udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatelů do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007-60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83). Samotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti. Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112). Z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice pak vyplývá, že pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na „předchozí pronásledování žadatele, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpení vážné újmy“. V tomto smyslu je tudíž třeba zkoumat „incidenty“ popsané stěžovateli, jež proběhly v minulosti a jejichž věrohodnost žalovaný 5 Azs 62/2016-92 pokračování nezpochybnil, s ohledem na to, zda indikují přiměřenou pravděpodobnost pronásledování stěžovatelů z azylově relevantních důvodů v budoucnosti.“*
29. Žalobkyně a) argumentaci o důvodnosti udělení mezinárodní dle § 12 písm. b) zákona o azylu založila v zásadě na dvou událostech, které v zemi původu zažila před tím, než vycestovala do České republiky. První z nich byl přístup ukrajinského obyvatelstva k žalobkyni a) a její nezletilé dceři coby příslušnicím ruskojazyčné menšiny na území Ukrajiny. Žalobkyně a) v tomto ohledu poukázala zejména na ústrky, kterým musela čelit její dcera ve škole od svých spolužáků, a ústrky, kterým musela čelit sama žalobkyně a), když jí ukrajinské ženy obviňovaly ze separatismu. Dále žalobkyně zmínila též problémy Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

se synem sousedky, který se měl před žalobkyní b) obnažovat. Ve vztahu k těmto tvrzením soud konstatuje, že uvedené situace nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Aby bylo možné azyl z důvodu pronásledování žadatele udělit, musí u takové osoby dojít k závažnému porušení lidských práv nebo musí být vystavena opatřením působící psychický nátlak nebo jiným obdobným jednáním anebo jednáním, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování. K žádnému z uvedených případů však u žalobkyně a) ani její nezletilé dcery nedošlo. Soud nijak nezpochybňuje aktuální sociální situaci na Ukrajině, která je v důsledku probíhajícího konfliktu ve východní části země vyostřena, současně však dodává, že předestřené nepřátelské chování mezi určitými sociálními skupinami obyvatel, v tomto případě Ukrajinci a rusky hovořící menšinou, samo o sobě nedosahuje takové intenzity, aby bylo možné dojít k závěru o pronásledování ve výše uvedeném smyslu. V tomto směru lze odkázat na setrvalý názor Nejvyššího správního soudu, že ukrajinský právní řád zajišťuje ochranu občanů před kriminálním jednáním jednotlivců (usnesení ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Azs 52/2015-52, dle něhož na Ukrajině dochází k pronásledování osob ve formě vydírání nebo výhrůžek, nejedná se však o situaci, která by nebyla s pomocí státních orgánů řešitelná; viz též usnesení ze dne 27. 10. 2015, č. j. 2 Azs 210/2015-25, či ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 220/2015-35).

30. Ve vztahu k jednání příslušníků SBU soud rovněž odkazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž *„smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu; nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákon o azylu“* (rozsudek ze dne 6. 11. 2009, č. j. 6 Azs 12/2003-49, srov. též rozsudky ze dne 20. 3. 2006, č. j. 4 Azs 46/2005-80, a ze dne 25. 8. 2006, č. j. 8 Azs 170/2005-90). Původci pronásledování žadatele o mezinárodní ochranu tak musejí být motivováni některým z azylově relevantních důvodů (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2010, č. j. 2 Azs 9/2010-83). Dále soud upozorňuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012-46, v němž je uvedeno, že *„hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání tak může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím brozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu. Např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné. Azylově relevantním důvodem proto většinou nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů. [...] Tvrdsí postupy při vyšetřování (dlouhý výslech počítovaný jako svého druhu nátlak k přiznání viny a s ním spojená nemožnost po určitou dobu kontaktovat děti) objevující se v rámci výkonu pravomoci ukrajinských policejních složek vůči běžně trestně stíhaným osobám nejsou zásadně důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Tyto osoby navíc mají možnost brojit proti nim v rámci dostupných prostředků na Ukrajině“*. K citovaným závěrům se Nejvyšší správní soud ve vztahu k Ukrajině přihlásil například i v usnesení ze dne 9. 5. 2018, č. j. 7 Azs 143/2018-26, lze tedy konstatovat, že popsaná situace

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

se nezměnila ani po politických změnách, jimiž Ukrajina prošla po událostech na přelomu let 2013 a 2014.

31. Žalobkyně a) v průběhu azylového řízení uvedla, že byla zadržena příslušníky SBU, kteří ji vyslýchali, asi na 24 hodin, byla obviňována ze separatismu a bylo jí řečeno, ať přemýšlí o spolupráci s SBU a o budoucnosti její dcery s tím, že by žalobkyni a) mohla být odebrána rodičovská práva k dceři. Podle názoru soudu nelze ojedinělé zadržení žalobkyně a) ze strany SBU a její dlouhý výslech, byť jej žalobkyně a) pociťovala jako nátlak, považovat za azylově relevantní důvod pronásledování, nadto v situaci, kdy žalobkyně a) nebyla obviněna z žádné trestné činnosti. Žalobkyně a) neuvedla nic, co by svědčilo o tom, že postup příslušníků SBU vůči její osobě vybočoval z mezí postupů při vyšetřování ze strany ukrajinských orgánů, při které by jí skutečně hrozily zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt. Soud proto s ohledem na závěry výše citované judikatury Nejvyššího správního soudu neshledal, že by žalobkyně a) byla vystavena negativnímu zacházení takové intenzity, že by bylo možné jej považovat za azylově relevantní.
32. Na těchto závěrech nic nemění ani tvrzení žalobkyně a), které nově uvedla až při ústním jednání soudu, a které tedy nemohl žalovaný v napadeném rozhodnutí zohlednit, že její matka byla v únoru 2020 fyzicky napadena příslušníky SBU, neboť ani tuto skutečnost nelze ve světle výše citovaných závěrů judikatury Nejvyššího správního soudu považovat za azylově relevantní důvod ve vztahu k žalobkyni a), pro který by jí měl být udělen azyl.
33. Soud dále zdůrazňuje, že žalobkyně a) v azylovém řízení netvrdila, ani z obsahu správního spisu to nelze dovodit, že by se příslušníci SBU zajímali o její politickou činnost či její politické názory. Sama žalobkyně a) totiž uvedla, že nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani nebyla politicky aktivní.
34. Skutečnost, že se žalobkyni a) se svou dcerou podařilo bez jakýchkoli problémů opustit zemi původu, nesevřel podle soudu o tom, že by se státní orgány o její osobu zajímaly nebo její aktivitu považovaly za politicky závažnou. Soud shrnuje, že na základě jedné zkušenosti žalobkyně a) s výsledkem na SBU nelze dovozovat pronásledování z důvodu uplatňování politických práv a svobod, ani domněnku pronásledování pro případ návratu do země původu.
35. Lze dodat, že žalobkyně a) se proti postupu SBU žádným způsobem neohradila a nevyužila žádných prostředků ochrany ve své zemi původu. K problematice povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu obrátit se nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu se již bohatě vyjádřil Nejvyšší správní soud ve své judikatuře. Např. v usnesení ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Azs 52/2015 – 52, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „z konstantní judikatury zdejšího soudu, zejména z rozsudků ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101, č. 1806/2009 Sb. NSS, nebo ve vztahu k Ukrajině z usnesení ze dne 20. 1. 2009, č. j. 2 Azs 101/2008 – 41, ze dne 24. 6. 2010, č. j. 7 Azs 25/2010 – 104, ze dne 27. 3. 2013, č. j. 6 Azs 37/2012 – 27, vyplývá, že se v případě pronásledování soukromými osobami musí postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Stěžovatel se však ani nepokusil této možnosti využít, přičemž neuvedl žádné konkrétní důvody, na základě kterých by mu měla být ukrajinskými státními orgány taková pomoc odeprána, s výjimkou obecných úvah o tom, že správní orgány v Ukrajině jsou provázány s mafí a nejsou schopny ochranu poskytnout. Přímo k hrozbě útoku příslušníka SBU v rozsudku ze dne 11. 8. 2010, č. j. 2 Azs 9/2010 – 83, uvedl, že „všeobecně známou skutečností přitom je, že Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

na Ukrajině existuje právní systém poskytující obětem kriminální činnosti právní prostředky, jimiž se lze vůči takovému jednání bránit u příslušných státních orgánů. ... Na základě těchto závěrů je možné považovat za podložené, že na Ukrajině sice dochází k pronásledování osob, které má zpravidla formu vydírání nebo výhrůžek, nejedná se však o situaci, která by nebyla s pomocí státních orgánů řešitelná.“ Soud tedy shrnuje, že žalobkyně a) se vůbec neobrátila na státní orgány Ukrajiny o pomoc, ačkoli i z citované judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že na Ukrajině existuje právní systém poskytující obětem kriminální činnosti právní prostředky, jimiž se lze vůči jednání soukromých osob i příslušníků SBU bránit u příslušných státních orgánů. Z uvedeného je tak zřejmé, že namítaný strach z jednání soukromých osob a příslušníků SBU nemůže být azylově relevantní skutečností dle § 12 zákona o azylu, zejména pak v situaci, kdy ze strany žalobkyně a) nebylo využito všech prostředků pro zjednání nápravy v zemi původu. Námitky žalobkyň o tom, že by mohly v zemi původu počítovat odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu nejsou důvodné.

36. Ve vztahu k bezpečnostní situaci v zemi původu žalobkyň soud odkazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle níž „situaci na Ukrajině nelze dříve, ani v současné době klasifikovat jako ‚totální konflikt‘, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ (usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014-26, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, či ze dne 4. 7 2019, č. j. 6 Azs 91/2019-26). Přitom „v případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu, musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS).
37. Žalobkyně a) sice pochází z východní části Ukrajiny, konkrétně z Luhanské oblasti, která je ozbrojenými střety mezi ukrajinskými silami a Luhanskou nezávislou republikou přímo dotčena, Nejvyšší správní soud však v řadě svých rozhodnutí uznal možnost vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny (například usnesení ze dne 24. 5. 2017 č. j. 2 Azs 59/2017-27, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015-69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 14. 4. 2015, č. j. 10 Azs 17/2015-51; usnesení ze dne 28. 3. 2018, č. j. 10 Azs 12/2018-31, se týkalo žalobce pocházejícího z Doněcké oblasti, tedy z druhé z oblastí bezprostředně ovlivněných konfliktem), které má přednost před udělením mezinárodní ochrany (jak vyplývá z § 2 odst. 7 zákona o azylu), a zdůraznil kolísající charakter konfliktu, který nepředstavuje konkrétní individualizované nebezpečí vůči každému, kdo ve východních oblastech Ukrajiny pobývá (srov. například usnesení ze dne 24. 9. 2018, č. j. 5 Azs 55/2017-27, či ze dne 7. 3. 2019, č. j. 10 Azs 261/2018-38). Soud připouští, že nelze vyloučit výjimečné případy, kdy lze o možnosti vnitřního přesídlení pochybovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016-94), nic však nesvědčí o tom, že by případ žalobkyně a) a její dcery mezi takové výjimky patřil (obdobně například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2018, č. j. 1 Azs 440/2017-27). Jak je totiž výše popsáno, ústrky, kterým musely čelit žalobkyně a) a její dcera v zemi

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

původu, ani jednání příslušníků SBU nelze považovat za azylově relevantní důvody. Námitky žalobkyň o nemožnosti jejich vnitřního přesídlení nejsou opodstatněné.

38. Dále se soud zabýval námitkou, že žalovaný nesprávně vyhodnotil pravděpodobnost nebezpečí vážné újmy ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany. K této námitce soud uvádí, že žalovaný na stranách 10 až 12 napadeného rozhodnutí posuzoval, zda žalobkyně nenaplní podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný neshledal naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany ani z těchto důvodů, přičemž soud se s jeho závěry ztotožnil. Z výpovědi žalobkyně a) ani ze zpráv o zemi původu nevyplývalo, že žalobkyním hrozí při návratu na Ukrajinu hrozba vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný správně poukázal na nereálnost hrozby násilí ze strany jejího bývalého manžela, jakož i na skutečnost, že slovní výpady ukrajinského obyvatelstva směřované vůči žalobkyni a) nebo její dceři, nelze považovat za vážnou újmu v naznačeném smyslu. Za vážnou újmu pro udělení doplňkové ochrany žalobkyním nelze spatřovat ani v ojedinělém incidentu žalobkyně a) s příslušníky SBU (k tomu srov. odst. 29 až 35 tohoto rozsudku). Soud shrnuje, že žalobkyním v případě návratu do země původu nehrozí hrozba vážná újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Soud tudíž souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobkyně a) neuvedla, a ani v průběhu správního řízení nebyly zjištěny skutečnosti, na základě kterých by bylo možno shledat, že žalobkyním v případě návratu do vlasti hrozí vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Soud rovněž souhlasí s názorem žalovaného, že nebyla zjištěna žádná skutečnost, ze které by vyplývalo, že by žalobkyně na Ukrajině byly vystaveny skutečně hrozícímu nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Námitky žalobkyň v tomto směru tudíž nejsou důvodné.
39. Konečně soud hodnotil námitky žalobkyň, že žalovaný posuzoval otázku možného přesídlení v zemi původu na základě informací, které jsou nedostatečné a účelové. Žalobkyně a) poukázala na skutečnost, že shromážděné podklady vyhotovil sám žalovaný a že získané informace nejsou relevantní ve vztahu k tvrzeným důvodům podání žádosti o mezinárodní ochranu.
40. Podle § 23c písm. c) zákona o azylu mohou být podkladem pro vydání rozhodnutí přesné a aktuální informace z různých zdrojů o státu, jehož je žadatel o udělení mezinárodní ochrany státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství o státu jejího posledního trvalého bydliště.
41. Nezbytnými náležitostmi zpráv o zemi původu se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS, dostupném na www.nssoud.cz, v němž uvedl, že „*při používání informací o zemích původu je nutné dodržovat následující pravidla. Informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné*“. K tomu dále s odkazem na relevantní judikaturu Evropského soudního dvora pro lidská práva doplnil, že „*věrohodnost informací o zemi původu je třeba posuzovat s ohledem na autoritu a pověst autorů zprávy, serióznost provedených šetření, návaznost a souvislost závěrů a skutečnost, zda uvedená tvrzení jsou potvrzena i jinými zdroji. Evropský soud pro lidská práva navázal na závěry velkého senátu rozsudkem ze dne 17. 7. 2008 ve věci NA. proti Spojenému království Velké Británie a Severního Irska, číslo stížnosti 25904/07 (body 120-122), v němž dále uvedl, že při hodnocení zprávy obsahující informace o zemi původu je nezbytné posoudit nezávislost, spolehlivost a objektivnost autora zprávy. Důležité je taktéž vzít v úvahu, jakou měrou je autor zprávy zastoupen v zemi původu, jaké jsou*

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

jeho schopnosti získávat informace přímo na místě. (...) Relevance a váha zprávy je závislá na tom, do jaké míry se přímo věnuje otázkám posuzovaným v daném řízení. Zpráva, která obecně popisuje socioekonomické podmínky v zemi původu a nepojednává o specifických otázkách, jež musí být v řízení objasněny, pak bude zpravidla přiznána menší váha.“

42. Z předloženého správního spisu a z napadeného rozhodnutí soud zjistil, že žalovaný si jako podklad pro své rozhodnutí obstaral celkem čtyři zprávy o zemi původu žalobkyně, z nichž dvě zprávy byly vyhotoveny Ministerstvem zahraničních věcí a dvě zprávy pocházejí od žalovaného. Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 12. 6. 2018, č. j. 111866/2018-LPTP, obsahuje údaje o sociální a ekonomické situaci na Ukrajině, Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 8. 2019, č. j. 131227-6/2019-LPTP, pak popisuje situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po jejich návratu na Ukrajinu. Informace OAMP – Ukrajina, situace v zemi, ze dne 25. 4. 2019, je komplexní zprávou o zemi původu, která zahrnuje informace o politické a bezpečnostní situaci, dodržování mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, vojenské službě a vnitřně přesídlených osobách, oproti tomu Informace OAMP – Ukrajina, ze dne 13. 2. 2017 se týká výlučně tématu domácího násilí, aktuální situace v této oblasti, legislativního stavu, možností státní a nestátní ochrany, včetně fungování azylových domů.
43. Z výše uvedeného vyplývá, že žalovaný dostal požadavkům kladeným na zprávy o zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu, zejména pokud jde o jejich relevanci. Žalobkyně a) v první řadě poukazovala na svou negativní zkušenost s SBU, který po ní vyžadoval, aby získávala informace o separatistech na východě Ukrajiny. Bylo tedy namístě, aby si žalovaný obstaral informace o bezpečnostní situaci v zemi, jelikož bylo nutné posoudit, zda se ukrajinské státní orgány nedopouští pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Z příslušné zprávy o situaci na Ukrajině nicméně nevyplynulo nic o tom, že by měla být zde žijící ruská menšina azylově relevantním způsobem diskriminována, pronásledována či jiným způsobem utlačována. Jediným problémem je naopak bezpečnostní situace v Doněcké a Luhanské oblasti, kde v důsledku ozbrojeného konfliktu dochází i ke ztrátám na životech civilního obyvatelstva. Soud dále podotýká, že žalovaný se neomezil pouze na vlastní zprávy o zemi původu, ale zohlednil i zprávy jiného subjektu, kterým bylo v daném případě Ministerstvo zahraničních věcí. Byla tedy naplněna i podmínka mnohosti užitých zdrojů zpráv o zemi původu. Vzhledem k tomu, že žádné nebezpečí pronásledování objektivně nehrozilo, nebylo nutné, aby si žalovaný obstaral podrobnější podklady k otázce vnitřního přesídlení.
44. Dále se soud zabýval námitkou, že žalovaný nepodpořil svůj závěr o nevyužití možnosti vnitřní ochrany odkazem na zprávy o zemi původu. Žalobkyně a) v tomto ohledu zdůraznila, že nepostačuje, pokud žalovaný toliko argumentuje existencí prostředků ochrany zakotvených v právním řádu země původu žadatele. Této námitce soud nepřisvědčil.
45. Žalovaný v napadeném rozhodnutí poznamenal, že žalobkyně a) svou situaci po nuceném výslechu nijak neřešila, neboť byla přesvědčena, že se proti předmětnému jednání SBU nemohla nijak bránit, neznala ani žádnou organizaci, která by ji mohla pomoci. Žalovaný na toto vyjádření reagoval tvrzením, že žalobkyně a) mohla využít například pomoci veřejného ochránce práv, který je považován za orgán efektivně prosazující lidská práva. Soud konstatuje, že žalovaný v daném případě neodkázal pouze obecně na prostředky právní ochrany zakotvené ukrajinskou ústavou, ale na konkrétní státní orgán, na který se žalobkyně a) mohla s žádostí o pomoc obrátit.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

46. Byť žalovaný zhodnotil možnosti žalobkyně a) obrátit se o pomoc na ukrajinské orgány pouze obecně, soud v tomto směru shledal odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečným, neboť žalobkyně a) ani netvrdila, že nějaké vnitrostátní prostředky ochrany využila anebo že se o jejich využití alespoň pokusila (k tomu srov. bod 35 tohoto rozsudku).
47. Dále se soud zabýval námitkou zpochybňující závěr žalovaného o tom, že žalobkyně podaly žádost o mezinárodní ochranu pouze s cílem legalizovat svůj pobyt na území České republiky a že žádost podaly opožděně. Žalobkyně a) se v tomto žalobním bodě snažila naznačit, že žalovaný jí neudělil mezinárodní ochranu, jelikož měl za to, že žádost byla podána z důvodu legalizace pobytu. Takový závěr však z napadeného rozhodnutí nevyplývá. Žalovaný v napadeném rozhodnutí toliko deklaroval, že pojal podezření o účelově tvrzených problémech žalobkyně a) ve snaze zajistit si pro sebe a svou nezletilou dceru podanou žádostí další pobyt na území České republiky. Z kontextu odůvodnění napadeného rozhodnutí však nelze dovodit, že by tento motiv byl důvodem k neudělení mezinárodní ochrany, když žalovaný vysvětlil, proč žalobkyni a) tvrzené skutečnosti nepovažuje za věrohodné či proč má za to, že nenaplnují podmínky zákona o azylu pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Soud se neztotožnil ani s názorem, že nebylo možné přičítat pozdní podání žádosti žalobkyni k tíži. Je sice pravdou, že pouze na základě pozdního podání žádosti nelze založit rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, nicméně k tomu se ani žalovaný neuchýlil, neboť tento fakt použil toliko jako podpůrný argument pro svůj závěr, že žádost byla podána za účelem zajištění legalizace pobytu. Tato námitka tudíž není opodstatněná.
48. V mezích žalobních bodů vyhodnotil soud žalobu jako zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
49. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovaný, jemuž nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, ani náhradu nákladů řízení nepožadoval, a proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 26. srpna 2020

Mgr. Ladislav Vaško v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)